

Móra Ferenc A furulya

Hangos mese

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/a_furulya)

Tápiószele ma sem valami nagy faluja Pest megyének, a szabadságharc idején pedig még kisebb volt. Nem a háza volt kevesebb, hanem a népe. Aki magabíró ember volt, az beállt honvédnak. Asszonyokon, gyerekeken, öregembereken kívül senki se maradt otthon a bogárhátú házacskáiban.

Annál nagyobb volt az ijedtség, mikor egy reggel azzal szaladtak haza a kanászgyerekek a mezőről:

- Jön az ellenség! A vezérüknek rettentő nagy szakálla van. Úgy lobog a szélben, mint a zászló.

Az asszonyok jajveszékelve tördelték a kezüket, s bizonyára már a jajgatásukkal elijesztik az ellenséget, ha az öregbíró rájuk nem parancsol:

- Nem ürgeöntés lesz en itt most, asszonyok, hanem harc, háború. Ki-ki vaslapátot, sulykot fogjon a kezébe, avval köszöntse a kisajtóban a németet.

Maga az öreg bíró is leakasztotta a szögről a kaszát, s kegyetlen haraggal vagdosta vele az orgonabokrokat, mikor egyszer csak megharsant a trombita a faluvégen.

- Uccu, mákos! - rikkantotta el magát a bíró. - Hiszen ezek a mieink!

Nem németek voltak azok, hanem a Damjanich vörössapkásai. Lobogó szakállú vezérük maga Damjanich tábornok. Útban voltak Bicske felé. Oda várták vacsorára az osztrákot, s ugyan igyekeztek, hogy le ne maradjanak a nagy dínomdánomról, ahol acélgombócokkal, karddal muzsikálnak.

Azaz csak igyekeztek volna, ha a szeleiek útjukat nem állják. De útjukat állták ám tyúkkal, kaláccsal. A Templom tér zöld pázsitján terítették nekik. Ott telepedett le maga a tábornok is egy fölfordított hordón, valami kőszentnek a lábánál. Ott fogadta a szeleieket, akik mindenféle ügyes-bajos dolgokban járultak eléje. A szelei bíró például arra kért engedelmet Damjanichtól, hogy odaadhassa az apai örökségét az osztráknak.

- Micsoda kelmednek az apai öröksége? - nézett nagyot Damjanich a különös kérésre.

- Német Andrásnak hívnak. De én mától fogva Magyar Andrásnak szeretném magamat hívatni.

Damjanich jót nevetett a furcsa ötleten, s odafordult egy öregasszonyhoz, aki már rég ott ácsorgott körülötte:

- Mi járatban van, szülém?

Az meg nem egyebet kívánt, mint hogy közelről megnézhetné: igaz-e az, hogy a Damjanich köpenyét rostává lyuggatták már a golyók?

- Biz igaz, lelkem - mosolygott a tábornok, s poros, kerek köpenyét szétterítette a földön. Csakugyan több volt azon a lyuk, mint a posztó.

Nem telt bele félóra, vagyont ért az a rossz köpönyeg. Teleszórták a szelei asszonyok nyakba való gyönggyel, ezüst fülbevalókkal, aranygyűrűkkel. Kinek mi drágasága volt, mind odahányta rakásra.

- A hazának adjuk, fegyverre, katonára!

Az öregemberek ritkaságképpen tartogatott ezüsthúszasokat, a gyerekek krajcárkákat dobáltak a köpenyegre.

- Van már hadi kincstárunk is - mosolygott a tábornok, s érezte, hogy könnybe lábad a szeme. S bizony még sírva fakad a háborúk kemény hőse, ha egyszerre meg nem neveteti valami.

Öreg vak koldus botorkált hozzája a templom sarka felől. Egyik kezében bot, avval tapogatta az utat. A szájában furulya, azt sikoltoztatta a másik kezével. Rongyos szűre sarkát egy lompos kutya ráncigálta előre, belekapaszkodva a fogával.

- Nini, az öreg Csiha be akar állni vörössapkásnak! - mondogatták a falubeliek.

A vak ember szomorúan mosolygott, kivette a szájából a furulyát, és előrenyújtott kézzel megállott Damjanich előtt.

- Szegény koldus vagyok - kezdte halk, fájdalmas hangon, mire a tábornok egy ezüstpénzt dobott a tenyerébe.

- Isten megáldja kendet!

Az öreg Csiha fakó orcája tűzbe borult. Szétnyitotta a tenyerét, s ujjai közül az ezüstpénz csengve hullott a köpenyre. De most már a koldus hangja is úgy csengett, mint az ezüst:

- Nem alamizsnáért panaszkodtam, uram. Azért fáj a szegénységem, hogy én semmit sem adhatok a hazámnak. Legalább tábornok úrnak szeretnék valami emléket adni. Fogadja el tőlem a kutyámat. A Guruj kutyát.

Az emberek kacagtak, a Guruj kutya neve hallatára gyanakodva hegyezte a fülét, Damjanich maga is elmosolyodott:

- Jó ember, mit csinálna maga a kutyája nélkül? Én meg mit csinálnék vele a háborúban?

- Ő a legnagyobb kincsem. Jó szívvel adtam volna. Egyebem sincs - motyogta zavarodottan Csiha, s kibotorkált az emberek közül. A Guruj kutya nem sértődött meg a visszautasításra, inkább örült neki. Víg csaholással ugrándozta körül a gazdáját.

A tábornok pedig fölkelt, és körüljárta pihenő hadát. Ahogy kerül-fordul egyet, megint előtte áll a vak koldus.

- Tábornok úr - mondta reszkető hangon -, legalább a botomat fogadja el. Nagyon szép bot. Farkasfej van a végire faragva.

Azzal odanyújtotta a farkasfejes botot, amit Damjanich szelíden hárított el magától:

- Nem fogadhatom el, jó öreg. Mire támaszkodnék azután, szegény világtalan? Nekem lesz mire támaszkodnom, míg élek: jó kardom.

Ráütött kardjára, s a kardcsörrenésre a vak ember ijedten rezzent össze.

- Pedig oly szép farkasfej. Érzem a kezemmel, milyen szép lehet - botorkált odább szomorúan.

Hanem azért harmadszor is csak visszajött. Most már szinte sírva könyörgött:

- Tábornok úr, legalább a furulyámat fogadja el! Valódi kőrisfa. Csontnyaka van neki. A vége egy kicsit meg van hasadva, de ha összeszorítja az ember a kezével, nagyon szépen szól.

Abban a percben megdördült Bicske felől az ágyú. Damjanich kigyulladt arccal pattant a lovára. A furulyát siettében a dolmánya alá dugta, éppen a szíve fölé. S egy-két perc múlva már Bicske felé robogott a serege élén. Vak Csiha boldogságtól ragyogó arccal integetett utána:

- Adjon neki szerencsét a magyarok istene!

Adott is.

A bicskei csatában az ellenség első golyója Damjanich tábornokot találta. A csaták hőse hátrazökkent a nyeregben. A másik percben már kirántott karddal vágatott előre.

- Nincs baj, fiúk! - nyugtatta meg elsápadt tisztjeit. - Csak megütött az az ostoba golyó,

de egyéb kárt nem csinálhatott. Megakadt valamiben.

Egy óra múlva vége volt a bicskei csatának. Az osztrák fűbe harapott, vagy elinalt, mint a nyúl. A vörössapkások kergették őket a tábori tüzek világánál egy darabon.

Maga Damjanich fáradtan heveredett le a tűz mellé. Ahogy ott könyököl, érzi, hogy valami töri az oldalát.

- Ugyan mi lehet ez? - gombolta ki nagy kíváncsian a dolmányát.

Vak Csiha furulyája volt. Csontnyaka széttörve, benne a megakadt golyó. Az mentette meg aznap a hadak oroszlánjának életét.

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/a_furulya)